

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Losonezi-utca 24. sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petítor tér-fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legezélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Hol tartsa meg a magyar nemzeti-egyesület közgyűlését?*)

Én Gömör megye mellett nyilatkozom, Gömör mellett, geographiai fekvésénél fogva, mert én nemcsak Pozsony-, Nyitra-, Trencsén-, Árva-, Liptó-, Turóc-, Zólyom-, Hont-, Nógrád- és Bars megyékre szeretem kiterjesztve látni a panszlavismus ellen irányzott egyesületnek törekvését, de az egész fölvidékre, a fölvidék minden egyes megyéjére.

Csak egybevágó működési tervvel, mindnyájunk akarataiból folyó intézkedésekkel, erélyes köztevékenységgel, érhetjük el azon magasztos czélt, mely mindnyájunk előtt lebeg, mindnyájunk előtt, kik a fölvidéket lakjuk és lelkünk kedvre derül, ha a magyar hazá tette hi.

A Királyhegy ormán szeretném lobogni látni zászlónkat, hadd lássa ország-világ, hogy a panszlávok által megsiratott, és a muszka lapok által megsiratott Nagyrőcze megyéje társkarral fogadja azokat, kik az egész magyar tót vidékről oda sereglenek tiltakozni a panszlávok bujtogatása ellen, még pedig azzal a tudattal, hogy csak egy az életük, de ez az egy is csak a magyar hazáé.

És Gömör megyében szeretném megtartva látni a magyar nemzeti-egyesület alakuló közgyűlését, még azon oknál fogva is, hogy ez alkalommal az egybegyűlt tagok résztvehessenek az ott rendezendő félben lévő művészeti- és régészeti-kiállításban.

A rendező bizottság ugyanis a következőt kíván e kiállítás által elérni:

1) Hogy a megye területén lévő műkinesek az izlés finomítására, az ipar nemesítésére, tanulmányul kiállítva, a közönség azon meggyőződésre vezettessék, miszerint nem a gép olesó munkájá-

*) Folyó évi 9-ik számunkban említettük a Libertiny Gusztáv és Orbók Mór szerkesztése alatt Galgócson megindított „Felvidéki nemzet-örök”, mely a felvidéki panszláv liga működésének megbénítását, vezérének lelezését, törekvéseik ostromozását, másrészt pedig a felvidék megmagyarosítását tűzte ki céljául s e végből „Felvidéki magyar nemzeti egyesület” alakításán fáradozik. Ezen közlöny már eddig is nagy elterjedésnek örvend s az egyesületbe már is több száz tag jelentkezett, kik legközelebb a felvidék valamely városában alakuló közgyűlést tartanak. Az eddigi tervezet szerint Pozsonytól Nógrádig és Arváig terjedő megyékre terjedne ki az egyesület működése. Kívá a munkatársunk megynéket is hozzácsatoltatni kívánja. Öszfjnk nézetét, mert földrajzilag is inkább a nyugati mint keleti felvidéki megyékhez húzódnak. Azert is ezikét hazafias vezérferfiaink kiváló figyelmébe s a mozgalom megindítását ajánljuk. Szerk.

TÁRCSA.

Darwin.

Azt akarták hogy a westminsteri apátságba temessék el; de a családja úgy intézkedett, hogy a nagy halott ott, hol élt és működött, downi birtokán pihenje fádalmait.)*

Ki volt ő?

Századunk azon nagy embere, ki tökéletesen megváltoztatta korának tudományos hitét; vizsgáló szellem, ki pártatlanul, annyi türelemmel s éleslátással kutatta a nagy természetet, hogy elmélete korszakot alkotott a tudományban. Negyvenöt évi munkálkodásának eredménye tizenöt kötetben van lerakva. Oly munka, mely legerősebb szervezeti embernek is becsületére vált volna; de tekintve Darwinnak ingadozó egészségét s meggondolt, lassu gondolkodásmódját, mely sohasem szünetelt, de sosem sietett, — az eredmény meglepő.

Fitzroy hajókapitány kijelentette, hogy a föld körülutazásában kész egy természettudóst magával vinni; az alig 22 éves Darwin önkényt, fizetés nélkül ajánlkozott azon föltétel alatt, hogy gyűjteménye fölött szabadon rendelkezessék. Ez utja öt évig tartott, mi alatt ő „egymaga többet tett a természetrajz valamennyi ágában, mint azóta minden tudományos expedíció.”

Korszakot alkotó műve: „A fajok eredete a természeti kiválasztás után” nyelvkülönbség nélkül minden művelt ember előtt ismeretes, mert minden nemzet sietett azt irodalmába átültetni. Nálunk Dapsy László fordításában adta ki a Természettudományi Társulat.

Newton és Copernicus óta soha oly roppant forrongást nem idézett elő még könyv az egész művelt világban. S azok, kik reá a kárhoztatást kimondták, megtalálták mód-

*) Lapunk zártakor olvassuk, hogy Darwint csakugyan a westminsteri apátságban az angol Panthlonba temették el Herschel és Newson sírjai között. A gyászmenet imponans volt.

val, de mindenek előtt a művészet a munka jósgáival, szépségével a versenyképességnek a meg-alapítója.

2) Hogy a kiállított régi zászlók megtekintésénél, a mai nemzedék őseink hazafiságán felhevülve, szünjék meg az időt vesztegetni, mikor a tettek ideje régen megérkezett, s új tettek kellenek, az elmulasztottakat helyre ütni.

Ezen két pont is már eléggé a mellett vall, hogy Gömör megyében is úgy éreznek, mint a hogy mi, a magyar nemzeti egyesület tagjai érezünk, s hogy az ő türelmök is szakad, s ők is felkiáltanak: idáig és ne tovább!

Alkotmányos ország vagyunk. Önkormányzattal bíró nép. Országunk boldogulása a mi érényünk, hanyatlása a mi vétünk.

És boldogulhat-e országunk, ha továbbá is közönnnyel nézzük, mint fogyunk számban? Mint hanyatlunk vagyoniilag? Mint vész tekintélyünk? Mint növekszik ellenségünk száma?

Boldogságunk köve mélyen legurult, soh sem fog az többé a magaslaton díszleni, ha nem közös erővel látunk hozzá, hogy ismét fölemeljük.

A munka nagy hatalom, az első hatalom e földön, és boldog állam csak az olyan lehet a hol a munka emberét védik, mivelik, megbecsülik.

Védik az által, hogy módot nyujtanak neki miszerint olesón, egészségesen táplálkozzék, és az uzsora által ki ne szivassék; mivelik úgy, hogy zsenge korában már arra tanítják, miszerint saját munkaerejére támaszkodva tudja leküzdeni az élet viszontagságait és aztán tudjon felküzdeni a függettség, a szabadság élvezetére: meg b e s ü l i k az által, hogy nem hagyják sülyedni, paragon heverni munkaerejét, de minden képzeltető módot feltalálnak arra nézve, hogy ez a megbecsülhetlen erő az egyes családok boldogítására, a közvagyon gyarapítására észszerű, folytonos, következetes tevékenységben föntartassék.

Tehát nekünk is az válik föladatunkká, azon eszme megtestesítésén kell fáradoznunk, hogy szünjünk meg minden áron kereskedő nép akarni lenni, hogy akarjunk iparos nemzetté válni. Azt pedig nem az által érjük el, ha az ipart támogatjuk,

ját annak, mi lehetővé teszi a kijelentett vallások és a Derwinféle világnézet egymásmellett való megmaradását.

Tanai a tények, a lelkiismeretesen gyűjtött adatok végtelen számán alapulnak úgy, hogy minden tételének bebizonyításánál példát-példára, tapasztalatot-tapasztalatra halmoz; de a végkövetkeztetés az elfogulatlan olvasó előtt az egyedüli igazság gyanánt áll elő. Ellenfeleit „Az ember leszármazásáról” szóló művével teljesen lefegyverezte. Megszokták mindenütt lassanként azt a gondolatot: mégis csak méltóbb az emberhez, hogy alacsony sorsból emelkedett fejlettsége jelen fokára, mint azon nézethez ragaszkodni, hogy az emberek ezelőtt jobb, okosabb teremtmények voltak, mint ma mi vagyunk s az emberiség mostani állapota hanyatlás az elmult boldogidőkhöz képest.

Igazságszeretete a tudományban s jellemének szeretetreméltósága abban tünik ki, hogy midőn elméletének egyes tételeit megtámadták, ösztönözve érezte magát a további kutatásokra, ekkép igyekeztve a látszó tévedéseket elenyésztetni; s ismét, midőn férfias ellenfeleivel állt szemközt s a komoly kritika bonczolgatá higgadtan merész tanait, nálánál méltányosabb nem volt senkisének.

Szivbaj gyötörte évek óta s a legutolsó napokig dolgozott. Még e hó 18-án is vizsgálgatott egy növényi laboratoriumában s midőn este lefeküdt, éjfél tájban szivgöres fogta el. Az alkalmazott orvos szer enyhíté bajját, azonban másnap d. u. 4 órakor a tudomány nagy vesztségére meghalt.

Ha az egész művelt világ gyászta őt a tudomány e fölkezt bajnokáért, mert a tudomány nem egy nemzet kizárólagos tulajdona; úgy illő volt róla megemlékeznünk „a legnagyobb angolról,” a mint Anglia vezér lapja a „Times” őt nevez.

A tüdővész oka.

Két hét óta rendkívüli mozgalom uralkodik Berlin természettudósai, de különösen orvosai közt. S e mozgalomnak oka az, hogy fölfedezték a tüdővész okát egy saját-

mert az mind elvont fogalom igyis, ugyis, mindenféle képen magyarázható, de csak az által, ha magát az ipar emberét, az iparost támogatjuk, ha a földmivest is oda neveljük, hogy szakmájában ne kereskedőnek, de első sorban iparossá lenni tudjon, a földet ne zsarolja, de mivelje.

Itt az ideje, hogy jusson eszünkbe az olyan ember, a ki csak azért, hogy gond és munka nélkül élhessen, elkezd árulgatni vagyonát, holmijét, végre lelkét, önmagát. Így válnak szabad, független emberekből rabszolgák. Így mennek tönkre szabad államok és így emelkedik diadalra a zsarnokság.

Gömör megye ilyen és ehhez hasonló eszméktől vezéreltetve, legujabban olyan — a messze jövőre boldogítóan kiható — tevékenységet fejt ki, hogy valóban óhajtható volna, hogy az abban a dicső, lélekemelő hazafias szellemben, mely a gömőri közönséget e munkásságra serkenti, az egész fölvidékre kiterjesztetnék.

Ezzel elmondtam volna mind azt, a mit arra nézve mondani akartam, hogy Gömör megye, Rimaszombat legyen a magyar nemzeti-egyesület alakuló közgyűlésének színhelye.

Már most legyen szabad még egy kérelmet intéznem a „Gömör-Kishont” szerkesztőségéhez és a gömör megyei művészeti és régészeti kiállítást rendező bizottsághoz. Abból áll: karolják fel a magyar nemzeti egyesület szent ügyét, azon egyesületét, mely nem akarja továbbá tűrni, hogy ellenségeink kakukmódjára szaporodjanak, mely nem akarja továbbá tétlenül nézni, mint csalogatják népünket a medve barlangjába, hogy ott a fenevad által megfojtathassák; mely szemmel akarja tartani a köztünk élő muszka kémeket, e vészthozó nehéz időben, midőn a jegestengertől végig a kietlen, zord orosz síkságon sivit már a zsarnokság csipős szele, port, szemetet kavarva és tomboló viharok egybegyűlve, hogy egész dühével neki rontson Kárpátunk bércfalának.

Karolják fel a magyar nemzeti-egyesület szent ügyét, hordják végig zászlaját fölvidékünk keleti megyéiben, a testveri szeretet, a haza érdekében, hogy dicsőség és boldogság legyen élete.

Robonyi Géza.

gos bakteriában. Mult márczius hó 24-én dr. Koch Róbert kormánytanácsos a birodalmi egészségügyi hivatalban, „a tüdővész aetiológiájához” szerény című felolvasást tartott a berlini physiologiai társulat nagytertermében, s ezen fölolvadás ideje óta tart e rendkívüli mozgalom. Az értekezés megjelent a „Berliner klinische Wochenschrift”-ben, száraz tudományos adatokból, lelkiismeretes kutatásokból következteti ez az alább elmondandó rendkívüli fontos tényt, melyet a közönséggel megismertetni nem tartunk fölöslegesnek. Sok kutató sokáig azt hitte, hogy a tüdővész infectiós betegség. Dr. Koch Róbert annak bebizonyítására szentelte legutóbbi időben minden idejét, hogy bebizonyítsa, miszerint a tüdővész ember testében akárhol parazitaképződés lappang, mely a tüdővésznek oka. Hogy Koch a netalán előforduló parazitákat a göreső segítségével fölismerhesse, egy sajátos színezési eljárással élt, a vizsgálható anyagot ugyanis alkoholos methylkék-oldattal, azután vezuvinnel festette meg. Ezzel az eljárással sikerült kimutatnia, hogy a tüdővész által megtámadott részben eddig ismeretlen bakteriák vannak. Mikor Koch e bakteriákat göreső alatt megszáritotta, kitünt, hogy meg van bennök az állati testszövetnek minden alkotórésze, a sejt s a többi. Az ujonnan fölfedezett bakteriák alakja pálczaalakú, tehát a baccillusok családjához tartoznak. Aránylag nagyon vékonyak, negyedrészt oly hosszúk, mint egy vérteteseske. E vérsajt egész hosszát ritkán érik el. Hasonlók a léprák baccillákhoz, csak hogy ezek kareszbak s végök hegyben végződnek. Azokon a helyeken, hol a tüdővész processus gyorsan terjed, e bakteriák roppant mennyiségben fordulnak elő, csoportokba gyűlve. Ha a tuberculosis tetőpontját érte el, bakteriák száma esökken, sőt egészen el is tűnhetnek. E bakteriákat Koch embereknél észlelte tüdővész, bronchitis, pneumonia, agysorvadás, bélsorvadás és scrophulosus mirigyeknél; az állatok közül szarvasmarhánál, disznóknál, tyúkknál, majmoknál, tengeti örlceseknél, házinyulaknál észlelte. A majmoknál e bakteriák legnagyobb számmal a lépben, májban, szövetmirigyekben, tüdőben jöttek elő. Koch kísérleteire fölhaszalt 174 tengeri örlceset, 22 házinyulat

A gömörmezei művészeti és régészeti kiállítás programja.

Gömörmeze a nemzeti művelődésnek mindenkor jelentékeny tényezője volt; megértve az idők követelményeit, műkincseinek és történelmileg nevezetes emlékeinek kiállítása által most is hatni akar a közműveltség terjesztésére. Bizottság alakult mely a megyében létező s a megyét közelebről érdeklő művészeti és régészeti tárgyak kiállításának Rimaszombatban leendő rendezését elhatározta, hogy:

1) föltüntesse a megye területén levő festészeti és szobrászati műveket, főleg a köztünk élt és élő művészekéit,

2) megismertesse a megyében talált régi-ségeket és történelmi emlékeket,

3) szakjelentésebe foglalja az eredményeket, melyek a kiállításon lesznek feltüntetve,

4) előkészítse egy a jövőben megalkotandó megyei muzeum programját.

E czélból fölhívandó Gömörmezei közönsége, hogy a kiállítást pártfogásába vevén, tényleges hozzájárulásával s tömeges részvételével a sikert biztosítsa. Különösen pedig fölkérendő azok, kik a kiállításra alkalmas műtárgyak birtokában vannak, hogy azokat a tárlat idejére átengedjék.

A kiállítási- és végrehajtó-bizottságok mindent elkövetnek, hogy a megyéhez méltó kiállítás rendeztessék, mely három osztályt fog képezni:

I. osztály: a festészeti tárgyak osztálya. Ide tartoznak:

1) azon eredeti olaj- és vízfestmények (templomi oltár-, történelmi-, arc-, táj-, genre-, csendéleti képek stb.), melyek bármely művész által készítették,

2) oly műbeccsel bíró másolatok, melyek az eredetiről vétettek,

3) elismert művészek rajzai, metszetei stb.

4) körébe veszi mellékesoport gyanánt az iskolai rajzoktatás eredményeit.

II. osztály: a szoborművek osztálya: Ebbe tartoznak:

1) a szorosabb értelemben vett s művészi értékkel bíró szoborművek,

2) oly plasticai műtárgyak, melyeknek becsét a technikai kivitel kölcsönzi (basreliefek),

3) mellékesoportját fa-, kő- és tanműhelyek s kitűnő fém- és agyagipar termékei képezik.

III. osztály: régiségek osztálya. Magában foglalja:

1) a kő és bronzkori tárgyakat,

2) a történelmi kor összes tárgyait, melyek kiállításra alkalmasak, u. m. hadi és házi eszközök, butor- és ruhaneműek, ékszerek stb.,

3) a régi pénzeket és érmekeket,

4) a régi okiratokat és nyomtatványokat.

A kiállításra beküldendő tárgyakat illetőleg pedig a következők állapították meg:

a) Minden tárgy a kiállító, illetőleg a tulajdonos nevével látandó el; ugyszintén a kor (évszám) és a művész neve, a régiségeknél a találás helye is — mennyire csak lehet — minden darabnál jelöltessék meg;

b) az eladásra szánt tárgyakra az eladási ár kiteendő; az eladásnak közvetítéséről a végrehajtó bizottság gondoskodik; ugy szintén

és 5 macskát. Hogy még eddig e vaccillákat senki sem fődözte föl, Koch ezt rendkívül kiesiny voltuknak tulajdonítja, úgy hogy színezési eljárás nélkül a legerősebb görésével a legerősebb szem sem akadhatna rájuk. Mert meg kell gondolni, hogy e kis állatkák a görösök megfigyelhetesnek legvégső határába esnek. Tuberculosus szövetekben mikro-organismusokat már Schuller, Klebs, Aufrecht is fődözték föl, de ezek távolról sem oly kiesinyek, mint a Koch-féle bakteriák, melyeknek észlelését még az a körülmény is megnehezíti, hogy ötször oly hosszúnak, mint keskenyek. Hogy Koch megmutassa, hogy csakugyan e bakteriák okai a tüdővésznek s a hasonló betegségeknek, e bakteriák külön választotta a testtől, tovább tenyésztette őket, s azután átvitte egészséges állatokra. Az eredmény a vész kitérés volt, Koch egész bacilla-telepeket költetett ki a meleg által, melyek fejlődésük első hetében már orsó alakú esinos alakoknak látszottak. A bacilláknak nincs saját, hanem csak tömeges mozgásuk, azért növekedésük pár hét alatt megszűnik. Koch első kísérletét hat tengeri öreccsel tette, négynek gyomrán bacillákat oltott, kettőt beoltatlanul hagyott, ellenőrzés czéljából. Az előbbi négynek a beoltási helyeken két hét alatt kelevény támadt, az inguinálmirigyek megdagadtak, az állatok lesoványodtak, 32 nap múlva az egyik öreccs kimult, a többi hármat Koch elpusztította. A beoltott állatoknak lépe, mája, tüdeje nagy fokú tuberculosist tüntetett fel, a be nem oltott állatokban nyoma sem volt ennek, hasonló eljárásnak alávetett házi nyulak 18, egy erős macska 19 nap múlva mult ki. Koch mind-ezekből arra az eredményre jutott, hogy a tüdővész s hasonló betegségeket az általa felfedezett bakteriák nemcsak hogy kiserik, hanem egyenesen elő is segítik. Honnan származnak e paraziták? Valószínűleg a levegővel lehelni az ember. Bizonyos, hogy e fölfedezés roppant befolyást fog gyakorolni a tüdővész diagnosisjára és kezelésére. Dr. Koch különben a jövő hó 20-án Wiesbadenben összeülő orvosi congressuson bővebben elő fogja adni vizsgálatának eredményét.

E—r.

c) gondoskodva lesz arról, hogy ugy a kiállítási tárgyak ide- s visszaszállítása, valamint a kiállításra érkező közönség is a lehető kedvezményben részesülhessenek az állami vasutakon;

d) a tárgyak beszállítása s helybeli vasuti állomásról, ki- és becsomagolása, tűzkár elleni biztosítása, felügyelet s az állomásra való szállítása a végrehajtó-bizottság föladata lesz.

e) Minden tér díjmentes; szabadságában áll azonban a feleknek saját szekrényüket vagy állványukat használni. Üvegszekrények csak korlátozott számban állanak a bizottság rendelkezésére.

A bejelentések 1882. július 1-ig, a tárgyak a u g u s t u s 15-ig okvetlenül beküldendők ily czim alatt: „A gömörmezei művészeti és régészeti kiállításnak Rimaszombatban.“ Bejelentési iverkel kívánatra szolgálunk.

A kiállítás megnyitása (aug. végén vagy szept. elején) ünnepélyesen történik. A megnyitás napja idejekorán lesz közzétéve.

A látogató közönség részére háromféle belépti jegyek adatnak ki: a megnyitás és bezárás alkalmával 60 kros, köznapokon 30 kros, vasárnap 20 krajczárosak. Az iskolák nevédekének félárú belépti jegyek adatnak.

A netán fenmaradó tiszta jövedelem jótékony czélra fog fordítottatni.

Minden a kiállításra vonatkozó levelezés ily czim alatt eszközöndő: „A gömörmezei művészeti és régészeti kiállítás irodájának Rimaszombatban, gymn. épület.“

Kelt Rimaszombatban, a kiállítási bizottságnak 1882. apr. 17-én tartott gyűléséből.

Szontagh Bertalan, alispán, Dr. Löcherer Tamás, kiállítási elnök, titkár.]

Fábró János, végrehajtó bizotts. elnök.

A gömörmezei művészeti és régészeti kiállítás végrehajtó bizottságának szervezete.

1. A kiállítás sikere nagyrészt a rendezéstől függvén, ennek szakszerű keresztülvitelével felelősség mellett végrehajtó bizottság küldetik ki.

2. A végrehajtó bizottság a kiállítás programja szerint osztályokra oszlik. Ez osztályok a következők:

a) a festészeti osztály, vezetője: Plachy Ferenc, tagjai: ifj. Badinyi Gyula, Bernáth Gyula, Hegyessy Sándor, ifj. Nagy Ferenc, Szentpétery Béla.

b) a szobrászati osztály, vezetője: Tóth József, tagjai: Beliczay László, Harmaczy Béla, dr. Lichtschein Adolf, Pap Ferenc, dr. Szabó Mihály, Zachar Gusztáv.

c) a régészeti osztály, vezetője: Groó Vilmos, tagjai: id. Badinyi Gyula, Hamaliár Károly, Kern Adolf, Kubinyi Aladár, Mészáros Bálint, Stelkovic István, dr. Szabó Samu.

3. Körébe tartozik: a kiállítási tárgyak beszerzése, átvétele és rendezése, valamint a fölügyelet és a visszaszállítás iránti intézkedés.

4. Központja a titkári hivatal, mely minden irodai teendőt végez. All pedig egy végrehajtó bizottsági elnökből, egy titkárból, másodtitkárból, az osztályok vezetőiből és az iroda segédszemélyzetéből.

5. Minden osztály külön könyvet vezet az átvett tárgyakról, melyek előbb már a titkári hivatal naplójába jegyeztettek.

6. Az osztályok első sorban tartoznak felelősséggel az átvett tárgyakért.

7. A tárgyak szakszerű és aesthetica berendezése az egyes osztályok föladata.

8. Teremőrökről, a tárgyak ki- és becsomagolása és visszaszállítása iránt a titkári hivatal gondoskodik.

9. Minden kiadást a megyei nagybizottsági elnök ellenjegyzése mellett a végrehajtó bizottsági elnökség utalványoz.

10. A kiállítás helyi tervének s a költségvetésnek megállapítása, valamint a kiállítás sikerének előmozdítása czéljából azzal egybekötendő ünnepély, társasösszejövetel rendezése a végrehajtó-bizottság hatáskörébe tartozik.

Kelt Rimaszombatban, a kiállítási nagy bizottságnak 1882. április 17-én tartott gyűléséből.

Szontagh Bertalan, Dr. Löcherer Tamás, kiállítási elnök, kiállítási titkár.

A gömörmezei nép- és iparbank közgyűlése.

Folyó év április hó 19-ik napján a gömörmezei nép- és iparbank rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a gömörmezei nép és iparbank igazgatósága által tervezett jelzálogi törlesztési kölcsön ügye tárgyalatott s melyen 54 részvényes által 819 részvény volt képviselve.

A megjelentek és az általuk képviselt részvényesek összeszámítása után a közgyűlés az alapszabályok értelmében magát határozatképesnek kijelentvén, a közgyűlés vezetésére elnökül Török Bálint kéretett fel, ki is a megválasztása által belő helyezett bizalmat megköszönve, az elnöki széklet elfoglalta; a rendszeres közgyűlési jegyző Instötöriz Endre távollétében a jegyzőkönyv hitelesítőül: Dapsy Viktor és Báthory Ferenc kérettek fel. Ezek után olvasatott az igazgatóságnak a törlesztési kölcsönügyre vonatkozó előterjesztése illetve javaslata uyanis:

A gömörmezei nép- és iparbank jelzálogos törlesztési kölcsönt ad oly módon, hogy a teljes értékig készpénzben adott kölcsön 29 év alatt törlesztés útján fizetetik vissza, a kölcsön után évenként 7% kamat és 1% töke törlesztés, s így összesen 8% fizetetik vissza, mely évi 8% fizetéssel a jelzett 29 év alatt a kölcsön teljes törlesztést nyer; ezen törlesztési összeg fél évi előleges részletekben s készpénzben fizetendő.

Kölcsönvevő egyszerre több részletet is törleszthet, mikor is a félévi részlet törlesztés összege változatlanul ma-

radván, a törlesztési évek száma kisebbitetik meg fél évi előleges bejelentés után a kölcsön-összeg egészben is visszafizethető.

A legkisebb kölcsön-összeg 300 forintban, a legnagyobb pedig 10,000 forintban állapították meg.

A törlesztési jelzálog-kölcsönre az alaptőkének egyelőre csupán egy harmada 50000 frt fordítható és elhelyezhető.

A törlesztési-kölcsön rendszerint felmondhatlan, de az intézetnek jogában áll a kölcsönt megszüntetni:

a) Ha az adós gazdaságát oly hanyagult vezeti, hogy annak értéke esökkenésnek indulván, alaposan védelmezhető, hogy a részlet járadékot fizetése kétségessé válhat.

b) Ha az adós ellen más hitelező a jelzálogos birtokra bírói végrehajtást vezetett.

c) Ha a jelzálogos birtok, vagy annak egyrésze, akár átruházás, akár öröklés útján más tulajdonába ment át, s az új tulajdonos magát legalább 30 nap alatt, vagy legközelebbi részlet fizetésnél be nem jelenti s az elé szabott feltételeket nem teljesíti.

d) Ha a kölcsöntadó intézet a részvényesek közgyűlése által felosztandónak jogérvényesen kimondatik.

A kölcsönvételi módozatok az igazgatóság által kidolgoztatván, ismeretterjesztésül kinyomatandók és közzé teendők lesznek.

Ezen javaslat felolvasása után megindított eszmecsereben a javaslat mellett felszóllaltak: Baksay István, Dapsy Viktor, Báthory Ferenc, Török Bálint, Henyei Kálmán és ifj. Hegyessy Sándor, s ellene Czibur Gusztáv, s a hosszabb tartó megvitatás után elnök a közgyűlést névszerűt szavazásra híván fel, miközben a jelenlevők közül négy részvényes eltávozott, a beadott 50 szavazat közül 49 a javaslat elfogadása mellett, és 1 ellene — adatot be; eszerint az igazgatóság felolvasott javaslata a közgyűlés által 49 szavazattal egy ellenében elfogadtatott, még pedig azon hozzáadással, hogy a javaslatban ezen törlesztési kölcsönre előirányzott 50000 frt 100000 frtra emeltetett, és az igazgatóság már most felhatalmaztatott, hogy ezen kölcsön üzletiagnál kihelyezendő tőkéknél 100000 frtig terjeszkedhessék, s egyszersmind megbízatott, hogy azon kölcsön üzletiagnál keresztülvitele iránt a szükséges lépéseket tegye meg, s annak mielőbbi életbeléptetéséről saját hatáskörében is intézkedjék, és végül felhivatott az igazgatóság, hogy ezen törlesztési kölcsönök mikénti igénybe vételéről s életrevalóságáról a jövő közgyűlésnek tüzetes és kimerítő jelentést tegyen.

Ezekután a közgyűlés feloszlattatott.

A gömörmezei orvos-gyógyszerész-egylet tavaszi gyűlése

valószínűleg a megbetegedések sürűbb előfordulása miatt, mely még a közeli vidékek Nyustya, Kokova, Tiszolez, Röcze, Balog, Feled, Serke, Rimaszécsi orvostudorokat is hátráltatta a megjelenésben — talán eddig a legkevésbé látogatott volt, tárgyára nézve azonban elég változatosságot nyújtott. A gyűlés 14-én d. u. fél 4 órakor dr. Marikovsky Gusztáv elnök által azon sajnálatos jelentéssel nyitattott meg, hogy dr. Paczek Mór megyei főorvos a mult hóban történt hulla mérgezés következtében, — mely szerencsére localisálódott a balkezén, — betegsége által gítolva van a megjelenésben. — A gyűlés sajnálkozva de megnyugvással veszi tudomásul az elnök jelentését midőn szerencsére a hullamérgezés localisáltnak tudja s reménye alapos, hogy köztisztelőben álló főorvos ügyfelét rövid idő múlva ujra körében láthatni remélheti. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után, elnök jelenti, hogy a „Gömörmezei orvos-gyógyszerész-egylet“ által a magyarországi orvos egyletekhez pártolós vegett betérjesztett, — az orvosok anyagi helyzetének javítására czélzó memorandumjára — csak a biharmegyei orvos-egylettől érkezett válasz, mely egylet jelen viszonyok között, e fennemlített czélt nemlátja időszerűen tárgyalandónak. — Nem tudja elnök minek tulajdonítsa a többi egyletek hallgatását, — kérdi, mit szándékozik az egylet tenni? A gyűlés a memorandumot az idén Debreczenben tartandó orvos és természetvizsgálók nagy gyűlésének küldi meg tanácskozási tárgyalul s az itt végzetektől teszi függővé további intézkedését.

Ölvasztatott visont a biharmegyei orvos-egylet által átküldött felfolyamodás a minisztériumhoz, melyben az új megyei rendezésnél tekintettel azon teendők — időt és sok anyagi áldozatot igénybe vevő — elvégeztetésére, melyeket a jelen közegészségügyi törvény a tisztí orvosokra szab — midőn ezeknek végezése miatt magán gyakorlatra alig van idejük, a fő és járásorvosok fizetését a főorvosoknál a megyei tisztí ügyész fizetésével, a járás-orvosokét a szolgabírói fizetéssel egyformán kéri megállapíttatni.

A gyűlés indokoltuak látván a felfolyamodást, pártolólág hozzájárul a biharmegyei orvos egylet által szerkesztett kérvényhez.

Csetnek egyik orvostudorának azon kérelme, hogy a Gömörmezei orvos-gyógyszerész-egylet gyűlése egy évben egyszer Csetneken tartassék, a közlekedés és ezzel együtt az eltöltendő sok idő — nehézségei miatt jelenleg nem teljesíthetőnek mondatik ki.

Hogy az idén a Debreczenben tartandó orvos és természetvizsgálók nagygyűlésén az egylet képviselve legyen, a gyűlés megbizta dr. Török titkár, hogy a résztvenni óhajtó tagtársakat hírlapilág szólítsa fel a jelentkezésre, hogy az egylet a megbízó leveleket kiállíthassa.

A pénztárt vizsgáló bizottság jelenti, hogy az egylet pénztártát rendben találta.

A megyéből eltávozott tagokat a mennyiben tagsági jogaik feltartásáról nem nyilatkoztak, az egylet tagjainak névsorából törleeni határozatott.

A szakülésen Dr. Löcherer Tamás olvasta fel látóképességünk érdekéről, „speczialiter Rimaszombat város gymnasiuma és közös-iskolájában gyűjtött statisztikai adatok kíséretében, melyekkel azt bizonyítja be, hogy a rossz látási percentuatio a gymnasiumban nagyobb, hol a szemnek igénybe vétele nagyobb mint a közös iskolában. A bajt a korszellem tulságos követelésében keresi, midőn ma csak a szellemnek fejlesztését tekintik elsőnek — s a test fejlesztése marad.

Eszmecsere fejlődik ki a higany befeeszkendés módja és használhatósága felett, melyben dr. Szabó Samu sok esetben észlelt adatok nyomán a befeeszkendések után fel-lépő helyi lobot jég-hólyagok felrakására látta leginkább csillapulónak, dr. Löcherer Tamás a bórlobot egyrészt a befeeszkendett nagyobb mennyiségű viz zuzó hatásának

tulajdonitja s kevesebb mennyiségű vízben töményebb oldat alkalmazását látta jónak. Mindkettő megegyezik abban, hogy a higanyval kezelés ezen módja biztosabb és jobb, akár a bedörzsölésnél, akár a gyomron keresztül bevéve. A sebek kezelésénél dr. Kalebrenner a legújabb használt jodoform kitünőségét állítja, különösen üszkösödő seb felületeknél a roncsolt szövetrészekről való megtisztítására nagyszerű hatással van. Dr. Gutlohn a szaga végett nem találja alkalmazhatónak a privát gyakorlatban, ezen kívül mérgező-drágasága sem fogja biztosítani tartós használatát. Dr. Kalebrenner mindezen kellemetlenségeket ismeri, de kitűnőnek bizonyulván, mindezeknek dacára ajánlja hol az javulva lehet.

Dr. Szabó Sámuel a jodoform szagának valamely szerrel való ellensúlyozására Hamaliár K. gyógyszerészt kéri fel. Hamaliár Károly gyógyszerész sokat próbált már e téren, de a szer szagtalanítása a nélkül, hogy eserebomlás ne szakmaznék sem neki, sem tudtával még másnak eddig nem sikerült. Ezek után egyes kör-esetek előadásán után melyeket dr. Szabó Mihály, dr. Török János, dr. Kalebrenner adtak elő, a gyűlés 3/4 7 órákor feloszlott. — Hogy ősi szokás szerint városunk tudorai vendégeiket szíves vendégszerettel áldomásra este 8 órákor, a 3 rózsza vendéglőbe újra összegyűjtötték s hogy ott a pohár köszöntök a beteg megyei főorvos felüldülésére, a jelenlévő vendégekre. Rimaszombat városára stb a késő éjjel kedélyesen együtt tartották a társaságot, mondanunk sem kell.

Az 1868. évi 53. törvényzikk

12. §-a világosan meghatározza: hogy a vegyes házasságokból származó gyermekek közül a fiak atyjoknak s a leányok anyjoknak vallásúak követik.

Azon számtalan surlódások, melyek a vegyes házasságokból származott gyermekek vallása miatt annyira mindennapiak voltak, ezen törvény által gordiusi esomóként ketté vágattak, s valóban mindenki teljes meglepődéssel élvezte a nyugodalmat, melyet ezen törvény eredményezett.

Mivel azonban az idézett törvény áthágóira a büntetés kiszabva nem volt, az 1879. évi 49. törvényzikk 53. §-a meghatározta, hogy a ki életkorának 18 évét még be nem töltött kiskorú egyént más vallásfelekezetbe felvesz; két hónapig terjedhető elzárással és 300 forintig terjedhető pénzbírsággal büntetendő.

Olvasóink bizonyára tudják, hogy a most idézett §-legfőbb ítélőszékeink által oda magyarizált, hogy a megkeresztelés nem képezi a vallásfelekezetben való fölvetelt. Ezen magyarizáló felekezet papjai azon következtetést vonták ki: hogy az 1868. évi 53. törvényzikk 12. §-nak megsértése büntetendő cselekményt nem képezvén, minden felekezet papja szabadon keresztelhet és a megkeresztelt gyermeket az általa vezetett anyakönyvbe beiktathatja.

Most már a 12 éven keresztül élvezett béke és egyetértésnek vége van; a felekezeti rajongás újra lángra kapott, a felekezeti papok nagyobb része boldognak érzi magát, ha az idézett törvény tilalma ellenére egypár gyermeket a más felekezettől elkeresztelhet, a szülők, a rokonok között meg van a pokol, a kellemetlenség mély gyökereket ver a családi élet szentélyébe, melynek következményei feldulják a társadalom alapjait; az itt elmondottak igazolásul a számtalan esetek egyikét közöljük:

Kokován él egy házaspár, a férj ág. ev. a nő r. kath. vallású. Ezen házasságból egy leány gyermek születvén, ezt az apa az ág. evang. lelkész által kereszteltette meg s mivel az anya e miatt folytat nyugtalanodott, a férj feleségét többször brutalitással bántalmazta, sőt fejszével agyonvágni akarta, mitől csak akként menekült, hogy éjszakán idején gyermekével férje lakásáról menekülvén, fogadott szüleinél irgalomból bebocsátott.

Négy nap múlva a férj éjjeli 12 órákor azon szobának ablakait melyben neje és gyermeke fogadott szüleinél tartózkodott, kifeszítve egy késsel a szobába behatolt, s ott megremült nejét megvilkolási fenyegetésekkel a szoba rögtön elhagyására kényszerítette.

A gyege nő mit tehetett egyebet, mint az ablakon melyen férje bemászott, gyermekével és ruhaneműivel lebocsátkozni és férjét követni.

A nő fogadott szülei, kik az épület másik részében háltak, csak más nap reggel egy 13 éves leánykától értesültek az éjjeli történetről, s nem is késtek az elkövetett magánlak megsértése miatt a vádfeljelentést megtenni.

A közönség köréből.

Tekintve, hogy az egyesületek működésének hatása a társadalomra akkor üdvös, ha tartós és folytonos tevékenysége által tartja ébren a közönség érdeklődését;

tekintve, hogy a teendőkről tervszerűleg kell mindenkor jó előre intézkedni, ha kapkodás és rögtönzés mellett a sikert kockáztatni nem akarjuk;

egész tisztelettel hívjuk fel a kereselyező egyesületet és a működvelő társulat elnökségeit, szíveskedjenek az idényt befűző évi közgyűléseket egybehívni.

Többen.

Hírek és vegyesek.

Meghívás. Az ispanmezei ág. h. vallású evang. leány egyház tótajku, de hazafias érzelmű hívei közös anyának a magyar haza iránti hű fiúi érzelmeiknek nyilvános jelét is adni ohajtván, elhatároztuk; hogy egyelőre évenként négyszer tartassék egyházunkban az Isteni tisztelet szeretett hazánk hivatalos magyar nyelven. Ily magyar nyelven tartandó s az urvacsohajával egybekötött isteni tisztelet először f. évi május hó 7-ik napján d. e. 10 órákor fog megtartatni Ispanmezőn. Midőn ezen isteni tiszteletbeni részvételre hazafias érzelmű ügyfelünket meghívni, s becses jelenlétükkel a hazafias és vallásos mozzanat méltóságát emelni szerenesék van, egyuttal kijelentjük, hogy ez alkalommal délután egy kis magyar szabadjáni mulatság is fog tartatni, ha a férfiak 1 frt a nők 50 kr. belépti díj mellett részt vehetnek. ez alkalommal szerény díj mellett ellátásról is gondoskodva lesz. — Ispanmezőn, 1882. április 26-án.

Az egyházi előljáróság.

Sajtóhiba. Mult számunk „A gazdasági kiállítás után” című közleményünkben egy értelemzavaró sajtóhiba csuszott be, melyet ezennel sietünk kijavítani. A „kurlandi” tájféja helyett ugyanis mindenütt „kuhlandi” olvasandó.

Br. Kemény Gábor miniszter f. hó 27-én ajnásokői birtokára érkezett.

Hymen. Megyénk nagybirtokosa, s volt főispána gróf Andrassy Manó leánya, Etelek grófnőnek esketési ünnepélye herceg Odescalchi Arthurral tegnap ment végbe Budapesten az egyetemi templomban fényes násznép kíséretében. — Hámos Zoltán dusai birtokos holnap tartja esküvőjét Kubinyi Gizella kisasszony, Kubinyi Manó várgedei birtokos leányával. A boldog pár Rimaszombatot választotta állandó lakóhelyül. Üdvözljük őket körünkben s tartós boldogságot kívánunk.

A gömörmegei művészeti és régészeti kiállítás végrehajtó bizottsága folyó hó 26-án tartotta első ülését, melyben kiegészítetvén a kiállítási program, ennek a közönséghez intézendő felhívással együtt kinyomatása s szétterjesztése elrendeltetett. A bizottság Rimaszombat városától a laktanya felső emeletét fogja kikérni a kiállítás helyül, melynek tágas termei éjszakai világítással egyedül alkalmasak ily célra. Ezzel hát megindul a munka. Vajha a nagy bizottságnak a vidéken lakó tagjai azzal a sikerrel működhetnének, melyet a megye eme kulturális érdeke méltán igényel.

A művészeti- és régészeti-kiállítás számára eredeti s a népeletből merített tárgyú olajfestmények készülnek Plachy Ferencz művésznök ateliérében. „A pántlikás zsidó” és egy társadalmi genre „A kelepese” már kész, valamint az „Ingó föld” is. Egyebek közt a „Künn a farkas, benn a bárány” című kidolgozott vázlatra szintén sokat ígér. Sajnos, hogy a művészt erős tüdőgyuladása egy időre — reméljük rövidre — akadályozza munkája folytatásában.

Kokován, mint levelezők írja minden évben Husvét harmadnapján urvacsohajával egybekötött magyar isteni tisztelet tartását határozta el a derek egyháztanács, s 35 db magyarolvasó könyvet szereztek közöltségen a népiskola javára. — Ugyanitt Eöry József szintársulata f. hó 15-én egy jótékonykezű előadást rendezett, mely alkalommal felülfizettek: Kovács Ferencz 80 kr. Kuhinka Gézáné 3 frt 80 kr. Pöschl Albin 1 frt. Kuhinka István 1 frt 40 kr. Ledniczky Vilmos 80 kr. Knöpfel Károly 1 frt. Gáber Lajos 40 kr. dr. Honéty 50 kr. Valentinyi 50 kr. Neuman 20 kr. Kuchta A. 49 kr. Klinezko D. 1 frt 20 kr. Krausz 30 kr. Prinz 1 frt Lesko Miksa 50 kr. és N. N. 1 frt. — ezen felülfizetés a kokovai három iskola közt aránylagosan osztott el, oly módon, hogy az oly tanulók közt osztassék el, a kik a magyar nyelv elsajátításában legjobban kitűnnek. Fogadják a népnevelés e lelkes barátjai mely köszönetünk kifejezését.

Gazdakör. Hruszón Putra András körjegyző és Zimann Gusztáv tanító gazdakör alakításán fáradoznak. E célból e hó 23-án értekezlet tartották a hruszói gazdakör élénk részvétele mellett. Oly kör alakítása, mely a gazdakör anyagi és szellemi érdekeit egyaránt előmozdítani céljával tázi ki, ki mondatott s az alapszabályok kidolgozására bizottság küldetett ki. Ez újabb bizonyíték arra, hogy a legkisebb, félreeső községben is lehet a nép s így a közjó érdekében hűzhasznú fontos munkát kifejtetni, csak legyen hozzá ember, ki tudja módját akar s szeret tenni.

Megyei főorvosunk, dr. Patzek Mór — mint értesülünk — teljesen veszélyen kívül van. A hullámérgezés balkezén lokalizálva lett mindjárt a baj kezdetén. Tudvalevőleg a főorvos egy a lapunkban is megemlített még a mult-hóban Kokován mintegy tíz napig sirba eltemetett hullaboncolásánál kapta a karczolat, mely könnyen veszélyessé válhatott volna.

A magyarországi kárpát-egyesület évkönyve 9-ik folyamának első negyedévi füzeté megjelent következő tartalommal: Zemplénmegye halai. Előkelő látogatók a Tátrán. Máramarosi u i vázlatok. Egyesületi ügyek. — Az egyesület a mi barátlánkra mult évben 500 frtot költött, illő lenne azért, hogy megyénk közigazdasági és kulturális emelése érdekében fáradozó egyesület körül minél tömegesebben csoportosuljunk. A két frtnyi tagsági díj fejében kapjuk a tartalmas évkönyvet s egy nagy hazafias célt mozdítunk elő. Ideje lenne már a gömörmegei szakosztály megalakítása, hogy szélesebb körben is hódítsunk s száz berezű megyénket a turistákkal megismertessük, mint ezt a tevékeny beszkidálji szakosztály teszi. A kezdeményezésre felhívjuk az erre hivatott rosznyói és dobsinai egyesületi tagokat. A Poprádon felállítandó Kárpát-egyesületi muzeumra eddig 5300 frtnyi alap van biztosítva. 490 adakozó közül a névsorban eddig csak 2 gömörmegei névvel találkozunk. A muzeumi épület alapköve és támasza lesz a Magyar Kárpát-egyesületnek, azon egyesületnek, mely az országba már ma is sok ezer forintot hoz be évenként s mely feladatává tette a Kárpát-hegységet ismeretessé tenni. Mivel megyénk már is tapasztalja közhasznú működésének jótékony hatását, ajánljuk olvasóinknak ismételve a Kárpát-egyesülethez való csatlakozást s annak támogatását.

A ratkó-biztrói egyház és iskola felügyelője szegény tanulók részére szükséges tankönyvek és eszközök beszerzése s kiosztására a helybeli tanítónak 5 frtot adott át. Követésre méltó példa.

Gyáripari vállalkozás. A földművelés- ipar és kereskedelmi miniszter felhívta Gömörmege közönségét, hogy a háziiparnak adandó állami kedvezményekről szóló törvény céljának elérése tekintetéből leginkább a városokban, melyek fejlődésének és vagyonosodásának alapfeltételét az ipar képezi, oda hasson, hogy ezek az iparfejlesztés ügyét nagyobb áldozatok árán is előmozdítsák. Felhívja ennek folytán azon iparágak kijelölésére, melyek legezeliényosabban kifejleszhetők, a vállalkozási hajlam felélesztésére s ide vonatkozó törekvések támogatására. Végül Dobsina és Nagyrőce városokkal külön is kívánja ezen rendeletet közölni. Hiszszük, hogy ezen felhívásnak lesz kellő sikere s városaink anyagi érdekeit emelést beható tanácskozási tárgyává teendik. Megyénk minden vidéké annyira alkalmas egyik-másik ipar gyári meghonosítására, hogy csak a helyes irányt kell kitűzni s társulás útján nagy vállalatok lesznek életbeléptethetők, ha az erre hivatottak mozgadják az ügyet ébresztik s élesztik a vállalkozási szellemet.

Egy új posztógyár felállítását tervezetik már legközelebb Losonczen.

A miskolci kereskedelmi és iparkamara figyelemzetetésére Haas Fülöp tekintélyes butorkelme és szőnyeg kereskedő ezeg e nemű etablissemენტnak Magyarországon való felállítására a Miskolcz mellett Hámtort alkalmasnak találta. Egyelőre szövőgyárat tervel, utána majd a kikészítő apreturgyárat építi ki, ha a kinstár ezen birtok eladása elé lényeges akadályokat nem gördít. — A tiszavalki és osz-

lári sásfonás, a dorogmói kosárfonás és a Balajton talált kukoricahéjfonás fejlesztése, tanulmányozása tárgyában sikeres lépéseket tett kamaránk, mint ezt a márcziés 30-iki ülésről felvett, hozzánk beküldött könyvből látjuk. — Egy pelsűezi iparos, Fridrik Károly javított szerkezetű kézi-éplőgépre szabadalmat ohajtván nyerni, az elnökség neki a szükséges utbaigazítást és segélyt megadta. — Sajnáljuk, hogy nevezett iparos talalmányát a gazdasági-egylet kiállításán, hova be is jelentette, nem mutatta be.

Méhészeti káté. A. m. orsz. méhészeti egyesület által pályadíjjal jutalmazott mű Kühne Ferenczről. Ára 1 frt. Megrendelhető Budapesten, az orsz. tébolydában. A kisebb gazdaközönség, az erdészek, kertészek, lelkészek és tanítók valamint a jegyzők szép mellékkeresetre tehetnek szert a méhészkedésből s arra valamint annak a nép között való terjesztésére hivatják. Megyénk a méhészkedésre kiválóan alkalmas s Rozsnyó mézvasárai arról tanuskodnak, hogy méz- és viasztermelésünk hajdan sokkal nagyobb, elterjedtebb volt mint ma. A méhészkedés megkedvelése s elsajátítására igen czélszerű utmutató s tapasztalt méhészek is sokat tanulhatnak belőle méhtelepeik czélszerűbb berendezése s jóvedelmezőségük emelésére nézve. Azért is melegen ajánljuk a méhészeti kátét.

A párisi magyar egylet, melynek megyénkben a rimaszombati takarékpénztár 1877 óta 100 frtnyi adománya után alapító tagja, 1881 évi jelentését beküldte lapunknak. Az egyleti pénztár vagyona 17941, a betegsegélyzőpénztáré 6816, menháze 21683 franc, könyvtára 1741 kötetből áll. Rendes tagjai száma 185, köztük Dobsináról Rozslozsnik Lukács építész és Ratkóról Faluba András timár. Számra nézve legtöbb közülök t. i. 15 asztalos, ugyanannyi kereskedő, 11 szabó, 7 lakatos, a többi 20 különböző foglalkozáshoz tartozik. Örülhetünk rajta, hogy ifjaink, s különösen iparosaink mindinkább nagyobb számban keresik fel a világvárost, melynek ipara, művészete a magasra törő tehetségre csak fejlesztőleg és termékenyítőleg hat. A mai világharsonyban nem elég ha ifjaink tanuló éveik befejeztével rövid időre Losoncra, vagy legfeljebb Miskolczra eljutnak tapasztalás szerzése s iparuk teljesebb elsajátítása végett. Ily szűk, korlátolt tapasztalattal és kiesiny laktörrel nem lehet bármily kisszerű üzletet kezdeni, annál kevésbé virágzásra hozni. Annak előbb-utóbb csak bukás lehet az előre is láthatott vége. Ki az életben mint üzlet ember mai nap boldogulni kíván, felkeresi előbb a nagy városokat s tanulmányozza az üzlet menetét, nemesbíti izlését s megismeri a legelső beszerzési forrásokat. Így versenyezhet aztán. Azért is felhívjuk törekvő iparos-ifjainkat, hogy ha külföldre mennek, első sorban Párisba igyekezzenek jutni, hol annyi tanulmányt ítehetnek és oly tapasztalatot gyűjthetnek, mint sehol másutt s hol habár idegen földön, a magyar egyletben nemesak magyar érzelmek, beszédet találnak, hanem előzetes megkeresésre biztos utbaigazítást sőt anyagi támogatást is. Hogy pedig ez utóbbi minél nagyobb lehessen, ajánljuk ezen egyletet olvasó közönségünk becses pártfogására.

Kivándorlás. A kivándorlási láz Zemplén, Sáros és Szepes megyékből már mi hozzánk is átesapott. Dobsináról mult éve ment ki Amerikába két bányász. Példájukat, kivált midőn itt visza maradt családjaiknak ismételve nagyobb pénzösszegeket küldtek, a hét folytán többen követtek s azért esekély bányá munka béreink mellet nem alap nélküli azon aggodalom, hogy számuk még tetemesen emelkedik.

A nap foltja. A napfoltok létezéséről most csillagászati táveső nélkül is meggyőződhetik bárki. Április 12-dike óta olyan nagy folt tűnt föl a napon, hogy egyszerű színházi látesővel is szemlélhető; természetesen színes üveget kell a láteső és a szem közé tartani. A folt a keleti részen s fekete pontnak látszik.

Öreg emberek életrende. Maury bibornok mondja, hogy valahányszor a mértékletesség és az önmegtartóztatás ellen vétének a magasabb életkorú, mindannyiszor egy-egy kapu földet vetnek saját fejükre. Általában pedig az öregek keveset egynek este, s kell, hogy az ebéd és vacsora közt 8 órai időköz legyen.

A chloroformnak ugyanoly hatása van a növényekre, mint az állatokra és emberekre. Gözében a növények levelei lekonyulnak s átomhoz hasonló állapotba jutnak, mely gyakran végpusztulásukat idézi elő, míg a chloroform eltávolítása után ismét fölfrissülnek. A növények életét ezen érdekes tűnemény az eddigtilt eltérő megvilágításba helyezi.

Újjas harisnyákat kezdenek Angliában használni. Különben ez sem új a nap alatt, mert dr. Walter Vaughan leicesteri orvos már 1792-ben tett közzé egy rőpiratot, melyben ily harisnyákat egészségi tekintetből indítványoz. — A harisnyakészítők annyira megváltak elégedve az új gyári-mánnyal, hogy a doktort egy tuezat keztyűs harisnyával ajándékozták meg.

A téli ipar-iskola vizsgája f. hó 23-án volt a községi iskola helyiségében. A vizsga folyama alatt meggyőződünk a felől, hogy míg a városnak ez iskola fentartására hozott áldozata nem hasztalan kidobott pénz, míg tapasztaltuk, hogy a vezető tanítók szakképessége és szorgalma a körülmények figyelembe vétele mellett a kívánt sikert elérte, addig fájdalommal konstataituk, hogy épen azon osztály, melynek nyomasztó helyzetén segíteni s társadalmi emelését előmozdítani van hivatva az ipariskola saját és utódaik érdekét és jövőjét kevés kivétellel felfogni vagy nem tudja, vagy pedig nem akarja. Egyébiránt e tárgyra még visszatérünk.

Mehner Vilmos kiadásában legújabb megjelentek: 1. „Képes Világtörténet.” Alapította Ribáry Ferencz. A középkor. Irta Dr. Molnár Antal. 66—68 füzet. E három füzet is, mint előzői különös gondnal szerkesztvük. Minden füzet számos gyönyörű képpel van illusztrálva, és pedig nagyrészt olyanokkal, melyek a megfelelő történelemmel egykoruak. Miután ilyen munka a magyar könyvpiaczen sohasem volt, s azért is, mert minden művelt ember előtt nagy hézagot pótol: ajánljuk azt a közönség jóakaró figyelmébe. 2. „A föld és népei” (Európa) különös tekintettel Magyarországra: a legújabb források után dolgozta György Aladár. E mű — mely több mint 600 sikerlét képet tartalmaz — a közművelőésnek valódi emelytűje. A szerző rendkívüli lelkiismerettel s szorgalommal adja elő a népek történetét stb. Az előtűnk fekvő füzetek (57—60) behatóan foglalkoznak a mesés Hollandiával, a sajtáságos Belgiummal, a szabad Svájjal s Magyarországgal. Hazankra nézve különösen érdekes képek diszlenek a füzetben ugy a jelen mint az előző korból. Egy füzet ára csak 30 kr. Megrendelhető a kiadónál, s minden könyvkereskedésben.

Burgonyából oly szilárd anyagot készítenek az Egyesült államokban, hogy abból billiárd-golyókat, fésűket, nyakláncokat s egyéb apró tárgyak előállíthatók. A burgonyapépet e czézből kénsavval kezelve erősen összesajtolják.

Hivatalos közlemények.

Rimaszombati kir. Törvényszék elnökétől.

Pályázati hirdetés!

313. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék területén levő tornalljai kir. járásbírósnál üresedésbe jött járásbírói állomásra, a nagyméltóságú m. k. igazs. miniszterium f. évi 1378/I. m. 82. sz. a. rendeletével engedélyezett pályázat hirdettetik, felhivatnak az illető pályázók, hogy szabályszerűen felszerelt folyamódványukat ezen kir. törvényszéki elnökségnél folyó évi május hó 24-éig nyujtsák be, a később beérkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombati kir. Törvényszék elnökétől.

Pályázati hirdetés!

312. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék területén levő tornalljai kir. járásbírósnál üresedésbe jött irnoki állomásra, mely után évi 500 frt fizetés és 100 frt lakpénz jár, a nagym. m. k. igazs. miniszterium f. évi 1377/I. M. E. 82. sz. a. engedélyével fogva pályázat hirdettetik, felhivatnak a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen felszerelt folyamódványukat az 1882-ik év május hó 22-ig ezen kir. törvényszék elnökségnél nyujtsák be, a később érkező folyamódványok figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombati kir. Törvényszék elnökétől.

Szerkesztői üzenetek.

Ifj. B. J. Kívánságát teljesítettük. Az ígért cikket várjuk. Dr. L. T. Tárgyalmas miatt a jövő számban. —y—f. Mint tudjuk, a kiállítási nagy bizottság határozatilag kimondta hogy mindazok, kik az ügy érdekében közreműködni készek, a megyei nagy bizottság tagjainak sorába fölveendők. Sziveskedjék tehát készségéről az elnököt vagy a titkárt értesíteni. A névsort csak akkor közölhetjük, ha az véglegesen meg lesz állapítva.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos: **Pető Porubszki Pál.**

HIRDETÉSEK.

Eladó szőlő.

Az ajnácskői határban — az öreg hegyen — egy 5 hold területű dézsmamentes jó karban levő szőlő, tágas borházzal együtt, szabad kézből eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek Rimaszombatban **Kozák István** tanítóval vagy **Lipter Ede** szőlőtulajdonossal Kassán. 2—3

Üzlethelyiség változtatás.

Jelennel szives tudomására hozom a n. é. közönségnek, miszerint az eddig **Broncs István** ur házában létezett egészen új, friss árukkal berendezet vegyes kereskedésemet mai napon helyben **főtér 19-ik számú** (eddig **Birnstingel S.** ur tulajdonát képező) **saját házámba** tettem át.

Igen köszönöm az eddig irányomban tanusított jóakaratot és pártfogást, ezután is iparkodni fogok azt jóminőségű áruim, figyelmes kiszolgálat és a lehető legjutányosabb árak által megérdemelni; egész törekvésem: hogy jelen üzletemnek viszszeresszem azon általános bizalmat a melyben **Zwicker Ottó** ur vezetése alatt részesültem.

Magamat és szolgálatkészégemet szives figyelembe és kegyes pártfogásukba ajánva, vagyok

Rimaszombat, 1882. április 24.

teljes tisztelettel

1—*

Nagy Bèla.

Orvosi bizonylatok

a MARGIT gyógyforrásról.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikleges vizek között, — vegyi alkotásának szerencsés összetétele, — kevés szabad, de gazdag, félig kötött szén-sav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásnak találtam a légutak és gyomornyák-hártyáinak hurutos bántalmánál. A Seltersi-, Redeini-, Vichy- stb. vizektől különbözik. esékélyebb szabadszén-sav tartalmánál fogva s azért vérzések lehetőségénél vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásáról kell tartani, a szénsavany dúsabb vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár. Rökus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásnak bizonyult a légző-, emésztő- és vizeleszervek hurutos bántalmánál oly annyira, hogy jelenleg rokonalkatu más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek, — esékély szabad szén-sav tartalmánál fogva oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a Seltersi-, Giesshübli-, Gleichenbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyetemi tanár. Torok-, gége-, légeső- és hörgbetegségben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmánál rokon természetű gyomorbajt volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdő-, gyomor-, vizeleszervek illült hurutját szintugy oszlatja, mint a Seltersi-, Gleichenbergi-, Giesshübli. Előnye, hogy a betegnek élvezettel isszák s hogy sem bevéve, sem belélegezve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértörődést.

Dr. Kétly Károly egyetemi tanár. Légző-, emésztőszervek hurutos bántalmánál jó eredménnyel alkalmaztam. Seltersi-, Gleichenbergi, Giesshübli vizek fölött szén-sav tartalmánál fogva előnyvel bír.

Dr. Barbás József Rökus-kórházi főorvos. Légeső-, emésztő- s vizeleszervek hurutos bántalmánál bátran versenyez a külföldi szikleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek illült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi-, Giesshübli- és Vichy vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánló a légző- és emésztő-szervek kórállapotainál.

Hamisítások és szándékos felvezetések elkerülése tekintetéből kérjük a tekintetes orvosi kart, hogy a t. ez. közönséget, hogy az eddig használt „Luhí” név mellőzésével ezentul csak a „Margit gyógyforrás” elnevezést használják.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

7—12

Dr. Karlovsky utódai a „Margit gyógyforrás” igazgatósága.

Főraktár: Rimaszombatban Kern Adolf ur kereskedésében.

MAJOROSSY RUDOLF,

férfi-ruha készítő

Rimaszombat, Temető-utca 4. sz. I. emelet.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a tavasz közeledtével

férfi-ruha raktáramat

a legújabb divatu kelmékkel gazdagon felszereltem. Ugyanott kész öltözékek a következő bámulatos olesó árakon nagy választékban folyton kaphatók:

1. Egy férfi nadrág . . . . . 3—10 frtig.
2. Egy egész férfi öltözet . . . . . 10—35 frtig.
3. Egy férfi felöltő . . . . . 10—25 frtig.
4. Egy kis gyermeköltözet . . . . . 3—8 frtig.
5. Egy nagyobb gyermeköltözet . . . . . 6—12 frtig.

Midőn ezt tudatni szerencsém van, a n. é. közönség szives pártfogását kikérve. Maradtam

kész szolgáljok

Rimaszombat, 1882. márczius 18.

3—3

Majorossy Rudolf, férfi szabó.

Lakváltoztatás.

Alólírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a Cserenesényi-utca és Iskola-utca sarkán levő özv. **Csesznok Pálné**-féle házban folyó **1882. év május hó 1-én** nyitandom meg ujonnan felszerelt és díszesen berendezett

müczukrászdamat kávéházzal

egybekötve, hol mindenféle izletes sütemény, a legjobb italok, pontos kiszolgálát mellett, a nap bármely szakában folyton kapható lesz.

Megrendelések bárminő süteményre és tortákra, a legjutányosabban számítva, gyorsan eszközöltetnek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kikérve maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1882. április hó 20.

2—2

Osvald Gyula, müczukrász.

Eladó birtok.

Az ózdi vasuti állomáshoz egy órányira eső Alsó-Hangony határában egy tagosított birtok — gazdasági eszközökkel, szarvasmarha és juhokkal együtt, vagy anélkül — szabad kézből eladó.

Beltelék: 8 hold, gazdasági épületek és urilakkal ellátva.

Külsőség. Szántóföld: 88 hold. Erdő közti föld: 71 hold. Rét: 42 hold. Erdő 547 hold és 92 négyszögöl. — Továbbá a szemszéd Disznósdí határban szintén egy osztályozott birtok 77 hold területtel.

Regálejövödelem: 80—90 frt o. ért.

A feltételek iránt értekezhetni **Stelkovics István** urnál Rimaszombatban. 2—2

Vétele és eladása

mindennemű

állampapírok, sorsjegyek, értékpapírok, részvények, elsőbbségi kötvények, ércpénzek stb., váltó-kiírás külföldi piacokra.

IGÉRVÉNYEK MINDEN HUZÁSHOZ.

Megbízások eszközlése a budapesti és bécsi tőzsdéken.

Tökeelhelyezésre különösen ajánlja az alólírt váltó-üzlet

a pesti magy. kereskedelmi bank 5%-os zálogleveleit

melyek a legnagyobb biztonság mellett azon előnyt is nyujtik, hogy a jelenlegi árfolyam szerint, ha ki is huzatnak, veszteséget nem eredményeznek, és napi árfolyamon adatnak el.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzlete

6—10

Budapest, Dorottya-utca 1. sz. (saját ház.)

Eladó kékfestő üzlet.

Haláleset miatt Késmárkon egy jó karban levő, élénk forgalomnak örvendő

kékfestő üzlet

azonnal eladó — Bővebb tudósítást nyerhetni özv. **Stenczel Mihálynénál** Késmárkon. 1—*

Eladó birtok.

Felső-Vály és Bikkszőg határaiban mintegy 160 holdat (1600 négyszögöl) tevő tagosított birtok, kitünő legelő és tölgyes erdővel, mely talpáknak (slipper) igen alkalmas; ugyszintén Otrókoes község határában 190 hold (1600 négyszögöl) tagosított birtok, kitünő rétekkkel stb. és a fentnevezett birtokokhoz tartozó kisebb kir. haszonvételek, — gazdasági felszereléssel vagy a nélkül — együttesen, vagy külön-külön is, igen előnyös fizetési feltételek mellett eladók.

Bővebb értesítés nyerhető **Süteő István** ügyvédnél Rimaszombatban. 6—6